

DIREKTIVA O ODPADKIH

Direktiva [2008/98/ES](#) Evropskega parlamenta in Sveta o odpadkih in razveljavitvi nekaterih direktiv (19. 11. 2008)

Direktiva vključuje spremembe prejšnje zakonodaje o odpadkih v smislu jasnejše definicije razlike med odpadki ter snovmi in predmeti, ki niso odpadki (člena 5 in 6), ter jasno razliko med predelavo in odstranjevanjem odpadkov. Jasno definira pojme (člen 2) preprečevanje nastajanja, ponovno uporabo, predelava, recikliranje (ne vključuje energetske predelave) ter odstranjevanje.

Oblikuje tudi ukrepe za preprečevanje nastajanja odpadkov, vključno z določanjem ciljev ter za spodbujanje praktične uporabe hierarhije ravnanja z odpadki.

Med drugim opušča registriranje sistemov zbiranja odpadkov, ki se ne izvajajo poklicno, saj predstavljajo manjše tveganje in prispevajo k ločenemu zbiranju odpadkov. Primeri takih sistemov so sistemi 'vzemi nazaj' v trgovinah ter sistemi lokalnih skupnosti in šol.

Podpira tudi uporabo recikliranih materialov, saj države, če je le mogoče, ne bi smele podpirati njihovega odlaganja ali sežiganja. V skladu s hierarhijo ravnanja z odpadki se olajša ločeno zbiranje (člen 10) in ustrezna obdelava bioloških odpadkov, da bi proizvedli okoljsko varen kompost in druge materiale iz bioloških odpadkov. Države v ta namen spodbujajo ločeno zbiranje bioloških odpadkov za kompostiranje, njihovo odbelavo na način z visoko ravno varstva okolja in uporabe okoljsko varnih materialov iz bioloških odpadkov (člen 22).

Priloga zakonodaje in politike o odpadkih mora biti popolnoma pregledna in upoštevati nacionalna pravila glede posvetovanja z državljanji in zainteresiranimi javnostmi (člen 4).

Države morajo upoštevati splošna načela varstva okolja, tj. načelo previdnosti in trajnostnega razvoja, ob čemer je bistveno upoštevanje 13. člena: varstvo zdravja ljudi in okolja, ki določa, da države sprejmejo ukrepe, s katerimi zagotovijo, da se ravnanje z odpadki izvaja na način, ki ne ogroža zdravja ljudi in okolja ter zlasti:

- (a) ne predstavlja tveganja za vodo, zrak, tla, rastline ali živali;
- (b) je brez škodljivih vplivov zaradi hrupa in vonjav, in
- (c) ne vpliva škodljivo na krajino ali kraje posebnega pomena.

Države imajo za namene ponovne uporabe ter preprečevanja nastajanja, recikliranja in drugih načinov predelave možnost, da sprejmejo ukrepe s katerimi zagotovijo, da za fizične ali pravne osebe velja *razširjena odgovornost proizvajalca* (člen 8). To lahko vključuje sprejemanje vrnjenih proizvodov in

odpadkov, nadaljnje ravnanje z odpadki in finančno odgovornost za takšne dejavnosti. Spodbujajo lahko razvoj, proizvodnjo in trženje proizvodov, ki so primerni za večkratno uporabo, so tehnično dolgotrajni in primerni za ustrezno predelavo.

Države članice lahko določijo, da stroške ravnanja z odpadki delno ali v celoti krije proizvajalec proizvoda ali si lahko distributerji delijo te stroške (člen 14). Določijo lahko, da je za ureditev ravnanja z odpadki v celoti ali delno odgovoren proizvajalec proizvoda (člen 15).

Države so zvezane sprejeti ukrepe za spodbujanje ponovne uporabe in priprave na ponovno uporabo predvsem s spodbujanjem vzpostavitve in podpore omrežij za ponovno uporabo in popravila.

Kot del ukrepov za spodbujanje kakovostnega recikliranja vzpostavlja sistem ločenega zbiranja odpadkov do konca leta 2015 vsaj za papir, kovine, plastiko in steklo. Direktiva države članice zavezuje k izpolnitvi naslednjih ciljev (člen 11):

- do leta 2020 se priprava na ponovno uporabo in recikliranje odpadkov iz gospodinjstev ter po možnosti iz drugih virov, poveča na najmanj 50% skupne teže
- do leta 2020 se priprava odpadkov na ponovno uporabo, recikliranje in materialna predelava nenevarnih gradbenih odpadkov poveča na najmanj 70% skupne teže

Države so dolžne vsaka tri leta poročati Komisiji o doseganju ciljev.

Komisija se zaveda, da nekatere članice ne bodo mogle zagotoviti omrežja, ki bi vključevalo celoten sklop naprav za dokončno predelavo na njihovem ozemlju, zato omogoča, da v sodelovanju z drugimi državami sprejmejo ukrepe za vzpostavitev integriranega ustreznega omrežja naprav za odstranjevanje in predelavo mešanih komunalnih odpadkov. Omrežje se oblikuje tako, da celotni Skupnosti omogoči samozadostnost pri odstranjevanju in predelavi odpadkov, pri čemer načelo samozadostnosti ne pomeni, da mora biti v vsaki članici celoten sklop naprav za dokončno predelavo (člen 16).

Podjetja in ustanove, ki nameravajo izvajati obdelavo odpadkov, morajo pridobiti dovoljenje. Pogoj kateregakoli dovoljenja, ki zajema sežig ali sosežig z energetske predelavo je, da mora potekati ob visoki stopnji energetske učinkovitosti (člen 23). *Predelava trdnih komunalnih odpadkov velja za predelavo samo takrat, ko je njihova energetska učinkovitost enaka ali večja od 0,6 oziroma 0,65 – odvisno ali so pričele obratovati pred koncem 2008 ali kasneje.*

Države članice so zavezane k oblikovanju enega ali več načrtov ravnanja z odpadki, ki zajemajo celotno geografsko ozemlje države, ter vsebujejo: analizo stanja, ukrepe za izboljšanje in oceno prispevka k izvajanju ciljev te direktive. Vsebujejo tudi vsaj: vrsto, količino in izvor odpadkov, obstoječe sisteme, oceno potrebe po novih sistemih, informacij za določitev območja in kapacitete naprav, splošne politike

ravnanja z odpadki. Lahko pa vsebuje še organizacijske vidike, dodelitve pristojnosti, uporabo ekonomskih instrumentov, kampanij za osveščanje, območja za sanacijo.

Države članice so najpozneje do 12. 12. 2013 zavezane oblikovati program preprečevanja nastajanja odpadkov, s katerim se določijo cilji in obstoječi ukrepi. Namen ciljev in ukrepov je prekinitev povezave med gospodarsko rastjo in vplivi odpadkov na okolje. Za oceno napredovanja ukrepov lahko določijo posebne kvalitativne in kvantitativne cilje.

Načrti in programi se ocenijo vsaj vsakih šest let. Zainteresirane strani in širša javnost mora imeti možnost sodelovanja pri pripravi programov in dostop do njih po pripravi. Države zagotovijo, da imajo ustrezne zainteresirane strani, organi in širša javnost možnost udeležbe pri pripravi načrtov ravnanja z odpadki in programov preprečevanja nastajanja odpadkov (člen 31).

Države članice so dolžne sprejeti ukrepe za prepoved puščanja odpadkov, njihovega odmetavanja ali nenadzorovanega ravnanja z njimi.

Pristojni organi so zavezani redno izvajati inšpekcijske preglede v ustanovah in podjetjih, ki izvajajo postopke obdelave odpadkov. Ustanove in podjetja so zavezana voditi evidence in dokazne listine predložiti na zahtevo pristojnih organov ali prejšnjega imetnika.